„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 138. У Новом Саду у уторак 6. септембра 1888. ГОДИНА XXIII.

Писмо из Румуније.

Букурешт, 2. септембра.

(Српска краљица. — Прослава имен-дана руског цара. — Бугарски министар Начевић. — Опет комбинације о балканском савезу.)

Српска краљица Наталија, која од неколико дана борави у Букурешту, мисли да се овде настани и чека решење парнице. С друге стране чује се, да ће краљица у Русију путовати и прилику потражити, да види руског цара и царицу. Да ли је тако, сигурно се незна. Овамо је дошао и краљичин заступник г. Пироћанац, који је с краљицом и осим разводне парнице њене имовне односаје уређивао. Овдашње српско заступство доставило је краљици решење, да се рочиште за развод на три месеца одлаже. Краљица је примила тај акт, ког јој је секретар српског посланства г. Симо Мариновић уручио.

Како се тврди, краљица рачуна, да је измирење између ње и краља вероватно. Краљица се ослања на своје право, јер за развод узрока нема, те ни конзисторија не би могла чинити крајњу неправду.

Јавно мишљење овде у Румунији на страни је краљице, исто, као што је то у свем осталом свету.

Прекјуче путовала је српска краљица у Синај где је румунског краља и краљицу посетила и где су је као српску краљицу званично и лепо примили. Краљица повратила се истог дана овамо.

Имендан руског цара Александра прослављен је овде као и сваке друге године свечаним начином. У цркви Крецулеска било је богослужење на ком су многи румунски великаши, министри, генерали и други чиновници присуствовали. Дошла је и српска краљица са својом пратњом, многи Срби и руски поданици. После службе било је молебствије за цара. У цркви је на словенском језику служено и певало је певачко друштво литургију Корнелија Станковића. **У цркви споменули су после руског цара и царског дома краљицу Наталију и наследника Александра.** Краљица била је ганута и приметиле су јој се сузе у очима. После службе, кад је отпевана руска химна „Боже царја храни“ и „многаја љета“ приступио је руски заступник г. Ладежински краљици, која му је руку пружила и честитала царев имендан. Г. Ладежински, који г. Хитрова засгупа, испратио је краљицу до пред цркву, која се у свој стан одвезла. Из цркве пошло се на честитање у руско посланство, које је сад смештено у двор кнезова Карађорђевића, јер је руско посланство изгорело и сад се оправља. Сви који су дошли, били су почашћени, а у вече било је посланство осветљено. Тога истог дана празновали су Румуни освојење Гривице и варош била је заставама окићена.

Бугарски министар финанције Начевић дошао је овамо, како говоре ради зајма, ког би хтео с овдашњим банкарима закључити, а ако не више, оно бар 5 милиона франака у Бугарску понети. Начевић нуди као залогу облигације жељезнице. С друге стране говори се, да је Начевић овамо дошао да склони румунску владу, како би Кобурга признала и с Бугарском у тешње односаје ступила. Начевић говори, како је Србија Кобурга признала, пак не смета, да то исто и Румунија уради.

Прича се још једна ствар, која се тиче Бугарске, Србије и Румуније. Веле да Начевић ради и на томе, како би се између Бугарске, Србије и Румуније склопио савез за обрану и нападај, и како би тај савез био уперен против Русије! То је стара циљ руских противника, но никако им не испада за руком.

Начевић ће у осталом у Румунији врло мало у свему успети. Њега знају овде као човека, који је два пута банкротирао, једном у Бечу, а једном овде, и о коме се сви чуде, откуд дође до тог, да игра у Бугарској такву улогу. Тешко ће он сад бугарске финанције уређити, а још мање балкански савез против Русије склопити. У осталом говори се, да је Начевић стекао и привредио у Бугарској некоји милион франака, али не за Бугарску, већ за себе, пак није ни чудо, што се у Бугарској тако отимају за министарске столице. Но у другом допису опширније о свему. ?

О продаји Текелијиног завода.

Будимпешта 4. септембра.

Данас 4. септембра одржана је скупштина пештанске срп. црквене општине и на првом месту претресало се питање о продаји завода неумрлог народног добротвора Саве Текелије. Читаоцима цењене „Заставе“ позната је ова ствар и ми ћемо овде у две три речи поновити, због чега се управо повело питање о продаји поменутог завода.

Ново здање пештанског магистрата налази се у „Леополдовој улици“ а текелијин завод је у улици „Зеленог дрвета.“ Те две куће стоје тако, да им се дворишта шћућавају. Магистрат вароши Пеште решио је да прошири здање то за своје потребе, јер се та нова магистратска зграда показала за недовољну, да се у њој сва звања сместити могу. Магистрат је хтео, да тако изида ту зграду своју, да друго чело од куће буде у улици „зеленог дрвета“ (садашње чело је у леополдовој улици). Тако би та кућа имала два чела и била четвороугона. Баш на том месту, где би магистрат хтео да се прошири, стоји здање неумрлог Саве Текелије, које је он пре пуних 50 година подигао и наменио га српским сиротим ђацима за „обиталиште“ на вечита времена.

И ако није „зуб времена“ порушио још ову кућу дошло је друго неко време.

Магистрат се обратио на пештанску срп. црквену општину у ствари продаје Текелијанума. Од стране српске црк. општине и од стране магистрата изаслата је комисија, која је и заједнички о тој ствари преговарала. Највише се бојала срп. црк. општина — експропријације.

За мњење о тој ствари општина је упитала „Српску Матицу“, која се изразила против продаје. Такође је општина упитала за савет и Германа Анђелића, наводећи за узрок да су српски патријарси врховни патрони многих наших просветних установа. Он је одговорио, да оставља увиђавности и родољубљу срп. црк. општине, да она ту ствар реши, јер он не познаје све околности правог стања.

Када се данас састала скупштина, да у тој ствари решава, усвојен је једногласно предлог г. Милутина Татића, судије код вр. табле, да се пештанском магистрату одговори: да пештанска српска црквена општина није власна продавати Текелијин завод, јер је тај завод по вољи завештача основан на вечита времена. Да је пештанска српска православна црквена општина противна продаји завода, али у том случају ако магистрат добије дозволу за експропријацију, те ако буде срп. црквена општина принуђена продавати завод, онда иште за завод и за малу кућу што је поред завода 250.000 фор. Да се завод од оне мале куће не сме одвојити већ уједно да се прода, да рачунајући од 1. августа ове године завод остане ту док себи нову зграду не купи или сазида и да све трошкове око продаје сноси варош.

Тако стоји у ствари. Но још се незна, хоће-ли магистрат добити право експропријације, које ако добије, биће за цело увреда за цео српски народ.

А друго у репрезентанцији има велика странка, која није зато да се купи Текелијанум, него једно друго здање.

По томе држимо, да је са свим на месту био предлог г. Милутина Татића, и да врло лако може бити, да до продаје неће ни — доћи. а+в.

Владика Штросмајер.

Укор, који је добио Штросмајер од Њег. Величанства краља, занима данас по највише европско новинарство.

О самом том догађају може се мало новога казати. Будимпештански листови бележе, да је епископ Штросмајер у Беловару рђаво поступао према кардиналу Михајловићу, који је његов противник. Пре но што је дошао краљ, ступио је Штросмајер пред сакупљеним католичким свештенством, и свакоме је од присутних пружио руку, само кардиналу Михајловићу не.

„Обзор“ у свом најновијем броју пориче, да је епископ Штросмајер после примљеног укора, тражио код престолонаследника Рудолфа аудијенцију. То може само онај тврдити, вели „Обзор“, који не зна церемонијални ред. Ни један од царских и краљевских принчева не даје, осим у резиденцији, ником аудијенције у оном месту, у ком се налази Њег. Величанство.

Будимпештанским листовима јављају из Загреба, да је у Риму наишао краљев укор на велико одобравање и да ће папа послати Штросмајера у један угарски, односно хрватски манастир. Ти исти листови и исти извори јављају и то, да је Штросмајер рекао, да о његовој оставци не може бити ни говора. Но у Загребу, као што јависмо, говори се о томе, да би многи угледни хрватски свештеници прешли у православље, ако се из Рима предузме што против Штросмајера.

Мађарски кругови без разлике осуђују најодлучније Штросмајера. У Будимпешти у кристиненштатској арени импровизирао је глумац Киш песму против Штросмајера. Публика је дуго и бурно аплаудовала и песма се морала понављати.

Француски листови узимају већином Штросмајера у обрану. „Либерте“ вели, да је Штросмајер добар патријота и да би било добро, кад би се Хрватској доделиле концесије.

Руски листови чуде се аустријском и угарском новинарству, што је то новинарство подигло толику буку против Штросмајера због кијевског телеграма. Руски листови веле, да је тим аустро-угарских листова том приликом тако непријатељски против Русије, да се мора озбиљно сумњати у пријатељске односаје између Аустро Угарске и Русије. Услед тога бива Русији све теже, да буде уздржљива. „Новоје Времја“ вели, да се политика Аустрије може рђаво свршити.

Је ли цела та афера већ легла, и хоће ли се свршити са новинарским пискарањем, или ће имати и каквих других посљедица по Штросмајера, то је у овом тренутку још тешко рећи. Свакојако цео политички свет са великом радозналошћу прати ту целу ствар.

Политички преглед.

Руски листови о Србији. Из Београда пишу „Руском Делу:“ „Судбина краља Ми-

ЛИСТАК.

СРПСКИ УЧИТЕЉСКИ КОНВИКТ.*)

(Гавра Путник равнајући учитељ Рума.)

Сваки човек сматра као најглавнију задаћу свога живота, да деци својој, било што више земаљских добара стече, и након себе остави, те им тиме задовољство и срећу колико-толико осигура, било да их изучавањем наука, трговине, обрта или којим му драго иначе начином оспособи, да буду у стању сами за свој опстанак успешно борити се.

Па кад је то тако код сваког човека, нема сумње, да је и код учитеља, јер и он није ништа друго, до ли човек. Но како је код учитеља, по природи његовог положаја готово искључена могућност, да потомству свом остави након себе земаљских добара, јер — богат учитељ је бела врана; то је он готово увек упућен, да своју децу на ма који други начин осигурава.

Али и сви други ови начини, спојени су са неким условима, који се морају испунити ако ће човек бар са колико толико поуздане наде очекивати, да му се ова оживотвори.

За трговца и обртника, осим неке извесне количине материјалних средстава, потребан је и неки известан фонд знања, којега мора имати, ако неће да подлегне у борби за опстанак такмачећи се са руфетлијама свога реда.

Трговцу и занатлији потребно је трговачко и обртничко знање, које се стиче у дотичним стручним школама, а ове се налазе само по већим градовима.

Но како огромна већина учитеља живи изван таких културних средишта, сасвим је појмљиво, да велики део учитељства није у стању да својој деци, тога потребнога знања за живот прибави, него мора да их пушта у свет, без тога знања, као тикву низ воду, па шта им бог да.

Примеће нам овде когод: Е па имамо ми толико штипендија, па ето прилике и учитељској деци, да се изобразе и за живот спреме! Па онда: Ено нам и „благодејанија“ у Карловци.

Ми тима и такима одговарамо ово:

Све кад би се и најправеднији обзир на учитељску децу узимао, то неби било довољно; јер штипендије су намењене само даровитој деци, а деца учитељска, као и сва друга нису сами таленти, него их има свакојаких.

Али ми на жалост, на темељу свог рођеног искуства тврдимо, да се на учитељску децу, и у случају, кад имају дара за науку, најмање обзир узима. (?)

А што се тиче „благодејанија“...

Учитељ, дакле, ако хоће својој деци да прибави потребнога знања за живот, или нека се усили до крајности, да своју децу без ичије потпоре изучи, или нека капитулира.

А сме ли учитељ као родитељ, допустити, да му деца без потребнога знања у живот загазе? Ми велимо: не!

А сме ли он да се даде употребити као туђе оруђе?

Ми и на то велимо одлучно: не.

Е па онда како ћемо?

Лепо! Помози онда сам себи, па ће ти помоћи и бог! вели наша стара пословица; па тако помозимо и ми сами себи, кад инако није.

А како? То је циљ ових редака, који су резултат нашега размишљања о тој ствари, као што ће се мало ниже видети.

Наше је дубоко уверење, да би ми учитељи могли сами себи помоћи, да наша деца, и то не само она даровита, него и мање обдарена, имају прилике, да себи приправе знање за живот, а то би било, кад би ми основали за своју децу конвикт у Новом Саду, где би ова, док би се на наукама бавила, било бесплатно, било уз тако умерену цену, да је сваки, па и најсиромашнији учитељ измоћи може, стан, храну, огрев, осветлење, разуман надзор, и у случају болести лечење имала.

Како ми то мислимо остварити, извели смо у штатуту, а да то буде браћи учитељима што разумљивије, мислимо неће бити згорега, да тај штатут мало и — коментаришемо.

Пре свега да разјаснимо, зашто смо Нови Сад за седиште нашем конвикту изабрали.

У Новом Саду има две гимназије, обртна и трговачка школа; дакле ту би наша деца, која се мисле посветити науци, а исто тако и која се мисле на занат или трговину одати, имала прилике да се целисходно изуче.

А сад да пређемо на сам конвикт.

Ми смо себи замислили, да се удружимо нас до три стотине учитеља и да створимо фонд, од чијег би се прихода сви трошкови конвикта намиривали. Тих три стотине учитеља поделили смо у три категорије: у прву категорију оне, који уживају плату по 400 фор., у другу оне, који имају плате до 600 фор., а у трећу оне учитеље, чија годишња плата прелази 600 фор.

Учитељи прве категорије плаћали би годишње у тај фонд 5 фор., а учитељи другд категорије плаћали би годишње 8 фор., а учитељи треће категорије плаћали би 12 ф. и то сви кроз десет година.

Приноси учитеља прве категорије, којих број ми замишљамо себи 150, износио би годишње 750 ф. за 10 година 7500 фор.

Принос учитеља друге категорије, којих број ми измишљамо себи 100, износио би годишње 800 ф. а за десет година 8000 ф. И на послетку, приноси учитеља треће категорије чији број узимамо 50, износио би годишње 600 ф. а за десет година 6000 ф. Свега дакле 21.500 ф.

Кад би се приход фонда непрестано капита-

*) По жељи г. писца доносимо овај чланак, ког је у 9. свесци донео „Нови васпитач“. Ур.

хана одавна је решена. Нико се неће зачудити, ако краљица једног прекрасног дана учини оно исто, што је учинила Катарина Велика: уђе у касарне, сабере дубоко одану јој војску и дође у Београд, да прогласи Александра I. краљем Србије, а себе сувладарицом до краљеве пунолетности. Право рећи, зато не би била потребна ни лична иницијатива краљице. Срби би то сами учинили, али... они се боје окупације Србије од аустријске војске. Догађаји су тако дозрели, да је Русији доста да каже само једну реч, и то, да Аустрија неће ући у Србију — и Милана сутра већ бити неће. Али Русија не изговара, те Милан влада, мучи и срамоти незаштићену жену своју, његови башибозуци бесне по целој краљевини, чинећ живот несносним за све поштене људе, и уништавајућ земљу и народ. Из владања Русије према висбаденском догађају могли смо опазити, да је Русија посве равнодушна за српску ствар, док је допустила Немачкој, да на најсаблазнији начин увреди нашу краљицу. Службена Русија сасвим је зажмирила на тај догађај, канда се ње није ни најмање тицао. Дакле, све је до политике Русије: она ћути, и Милан мирно царује, а да за себе нема ни једнога човека у целој краљевини! Зашто да се баца кривља на нас Србе, јер не ћемо да се изложимо опасности окупације?" На ово надовезује „Руско Дело" од своје стране: „Можемо уверити нашега поштованога дописника, да Русија неће трпити ничијега улаза у Србију. То не би ни најмање одговарало нашем православном и словенском позиву..."

Војене вечбе у Русији. Концем овога месеца отпочиње у Русији савив резервиста на тронедељне вечбе. Овим вечбама придаје се сада велика важност због тога, што ће се на њима попунити све оно, што се лањске године том приликом показало као махна и недостатак. Сви резервисти биће овога пута у униформи, док су прошле године били у цивилу.

ДОПИСИ.

Саравола у септембру. Јављам вам да је и наша опћина ових дана добила милог госта т. ј. егзекутора, али не знамо зашто, кад наша опћина већ имаде једног кога годишње са 400 фор. плаћа. До сад је наша опћина преко 20.000 фор. овогодишњег пореза уплатила, дакле како видимо тај господин није зато послат што би наша опћина дуга имала или што не уплаћује. А важда тек није послат ради дневнице од 2 ф. 50 н. да би могао коју пару заслужити? То не би лепо било. Зато би добро било кад би виша власт истога господина патраг одазвала.

Уједно вам и то јављамо да наша општина не зна о тим, како и на који начин је наше село постало Шарафалва. Кад је било то питање на дневном реду, наша општина је изрекла — да неће да мења име месту, него нека остане по старом Саравола. Пошто је са историчне стране доказано, да је место насељено од чистих Срба. Сад од куда и како је наше место Стара Саравола постало Шарафалва, то ми незнамо, да не буде како год отуд што код нас заступа ешкута у званичном послу његова жена?

лизирао, био би наш фонд после десет година најмање 30.000 ф. и кад би тај новац уложили у државне папире, којима се најлакше манипулира и од којих су камате најсигурније, ми би тога папира добили за 40.000 ф. који би капитал годишње 2000 фор камате доносио.

Нема сумње, да би за тих десет година многи друг или умро или иступио; али тако исто није искључена могућност, да би и новији чланови друштву придолазили, чиме би онај мањак довољно изједначен био.

Али пођимо још мало даље. Ми себи замишљамо тај конвикт са 40 места, од којих би 15 места било бесплатних за питомце првога реда, 15 за питомце другога реда који би плаћали месечно 6 фор., а сви укупно за 10 месеци 900 фор., и напослетку 10 места за питомце трећега реда који би плаћали месечно по 10 фор., или сви укупно за 10 месеци 1000 фор. Свега дакле 2900 фор. Кад прибројимо овамо и приход од фонда са 2000 фор., то чини укупан годишњи приход тога нашег замишљеног завода 3 900 фор., која би свота била и сувише довољна за издржавање конвикта са 40 питомаца.

Па најпосле, ако оно ласкање учитељству, које се кад-кад моде ради овде-онде чује, није пука притворност, зар је немогуће и то чудо, да се и учитељства сети који добротвор, те остави коју мраку на наш фонд.

Пошто смо тако доказали могућност, да и ми учитељи сами себи помогнемо, довикујемо сваком брату учитељу: У коло браћо, па да нас види Бог! Угледајмо се на браћу Хрвате, па се уверимо, шта може озбиљна воља и будна свест да произведе! Њихов „Учитељски дом" кошта осамдесет хиљада форината. Зар ми нисмо кадри ни четвртину те своте да саберемо! Покушајмо и у то име помози Боже!

Вести из места и са стране.

Изложба у Новом Саду. Земљорадничко друштво бач-бодрошке жупаније одржаће у Новом Саду пољопривредну и индустријску изложбу, која ће се отворити 13. окт. о. г. и трајаће четир дана. За ову изложбу примаће се све врсте земљоделских производа, рана, вештачко ђубре, поврће, воће, ушећерисано воће, баштенско оруђе, разно семење, живо биље, цвеће, млеко, мед, алати у кованлуку и т. д. Секретар земљорадничког друштва у Сомбору Десидерије Ромбаји даје поближа извешћа за ову изложбу.

Избор питомаца текелијиног завода. Пишу нам из Будимпеште: Данас је обављен избор два питомца текелијиног завода. Изабрани су: Јефта Стојаковић, II-ге год. медицинар и Ђорђе Бошковић тех ичар I. год. Обојица су врло сиромашни и добри ђаци. Било је и више сиромашних и добрих ученика, и штета, што није било више празних места и за њих.

Против уредника „Србобрана" г. Павла Јовановића поведена је код загреб. кр. судбеног стола истрага ради чланка „Босна и Херцеговина", који је био штампан у 32. броју „Србобрана", те га је државно одветништво запленило и наредило, да се у уредништву „Србобрана" предузме преметачина. Осим тога, још је, које код загр. судб. стола, које код загреб. кр. котарског суда, пријављено против уредника „Србобрана" четири преске парнице.

Éljen der Móric Pál! Посланик новосадски г. Мориц Паја дошао је прошле суботе у Н. Сад да даде својим бирачима обавештаја о саборском раду. Приликом дочека викао је неко гласно и јасно: „Elen der Móric Pál!" То се тако чуло, као кад би неко немачки викао: Elender Móric Pál! Полиција га је затворила. Да ли је грех тог човека у томе, што је хтео да вређа или што није умео да изговори писмо ђ, но место тога казао л, истрага ће показати.

Убијство. Пишу нам из Карловаца: Ноћас т. ј. између недеље и понедеоника у ноћ нашла је полиција на сокаку убијеног, управо свег ножем избоденог Лазу Поповића, богослова у другој години, а родом из Нађлака у Банату. Ко су убијце не зна се још насигурно. Јако се сумња на неке чуваре са железнице, с' којима се у крчми свађаху два друга богослова, који су са пок. Л. Поповићем у друштву били. Мисли се, да су споменути чувари, кад су та два богослова побегли, ухватили и убили Поповића, који мишљаше да није крив, па не хтеде зар бегати. Покојни Лаза Поповић свршио је прошле године гимназију у Новоме Саду, а после тога овде у Карловцима прву годину богословије. Био је један од бољих и свеснијих богослова. Као сиромах од куће није имао ни толико средстава да проведе ферије у свом родном месту, него је остао у Карловцима, где је пискарањем заслуживао кору хлеба.

Разбојници у Бугарској. Јављају из Софије: Разбојничка чета, која је код Дубрице заробила три особе, нападнута је од жандара. Двојицу заробљеника спасли су жандари, а трећи, адвокат Самоков погинуо је од разбојника. Вођа разбојника убијен је, један од разбојника је рањен и ухваћен. Лепи одношаји.

Хапшење у Шапцу. Читамо у београдској „С. Нез." „Полицијска власт у Шапцу већ неколико дана чини истраживање, узима грађане шабачке на одговор и осуђује на затвор. Цео Шабац поделила је полиција на три групе. Прва група у којој су најуваженији и најимућнији, управо први, грађани шабачки, већ је осуђена и то: Алекса Бајић, Јован Гашић, Мијат Милановић, Миша Јосимовић, Илија Рапић, Пера Вуковић — усташ, Ђорђе Костандиновић, Јаша Костандиновић, Милан Ерић, Арса Миловановић, Живорад Милошевић, Јоса Куртовић, Петар Ајдарић, Пера Матић, Никола Пешић, Петар Поповић, Светозар Јевтић и Јоца Абацић. Од ових њих пет и то: Алекса Бајић, Јован Гашић, Миша Јосимовић, Пера Матић, и Светозар Јевтић осуђени су на 15 дана затвора. Г. Јоса Куртовић због старости осуђен је на 20 талира глобе, а остала двадесеторица на по 10 дана затвора. Друга група, у којој су поред других и др. М. Новаковић, прота Илијић, већ је позвана па одговор, ако и њима до сад већ није и казна изречена. Ми не знамо узрок зашто се ово чини, али не можемо да појимимо каква то може бити кривица због које се сви најугледнији грађани једног од првих градова у Србији осуђују на 15 и 10 дана затвора." — Наш београдски дописник, чији је допис штампан у прошлом броју „Заставе" растумачио је ова хапшења. У Шапцу и скоро по свој Србији кажњава полиција људе зато, што славише имендан краљице Наталије. Занимљиво је у тој ствари и то, што „С. Независност" не сме да каже прави узрок том апшењу, а нема сумње да га добро познаје.

Уграбио, покрстио и венчао Туркињу. Читамо у „Српском Гласу": „Пишу нам из Одесе: Пре неких 30—35 година одведе један Турчин једну Српкињу родом из Србије и узме исту за жену. С њом имао је само једно женско дете. Мати хтела је, а отац као угледан чиновник у рангу паше, сагласио се, да му ћерка по европски изображена буде. У Цариграду има много европских женских школа и завода, у којим се женскиње изображавају, и тако даду и ову младу Туркињу у француски женски завод код „Notre Dame de Sion", где се она чисто по европски изобразила, и све, што се у тој школи учи, научила. Кад је свршила школу било јој је 16 год., и по цариградском обичају за удају дорасла. Кад се повратила у родитељски дом, то је морала бити у харему, и није јој више било дозвољено, да отворена слободно хода. Девојка у француској школи дочепала се негде романа, читала их, пак јој се нешто из њих понаравило, а уз то упознала се са животом европских жена, те шта ће ти она? Одважи се, да се за Европејца, а никако за Турчина уда. Мати девојчина, као Српкиња, желила је исто то. Мати и ћерка биле су једне мисли и жеље, пак су мислиле, како ће то извршити. Случај намери их на једног Србина из Српског приморја, с којим се једном приликом упознаду. Није дуго потрајало, и наш Србин загледа младу лепу Туркињу, а она у младог Србина, док је Србин не упита: хоћеш ли поћи за Србина, Фатимо, и би ли, душо, примила веру Христову? Туркиња одговори: „хоћу и примићу твоју веру, која ми је, као и ти омилила!" Ту је било све свршено. Требало је и матери све саопштити, која се на то сагласи. Отац девојчин служи негде у Азији, као мутасериф, и није га било у Цариграду. Мати и девојка сагласе се, да са Србином било у његову постојбину, или куда он хоће беже и да се све то тако вешто изведе, како то Турци неби приметили. Све се спреми за одлазак, и једног лепог дана били су они на руском пароброду „Олги," који довезе наше госте у Одесу. Није прошло ни три дана, и Туркињу Фатиму покрстише у овдашњој цркви свете тројице, и дадоше јој, то јест она сама изабра себи име Наталија. Као кум био је г. Петар Узелац, а као кума била је госпођа г. Боже Перазића, овдашњег трговца, а присуствовало је крштењу много Срба, Руса, Бугара и Грка, који су тај акт радосно гледали. Сутра дан венчаше се младенци, а у сватове пођоше им многи овдашњи Срби и Руси. Могу и то приметити да мати девојчина има приличан иметак, што је она од онога приштедила, што би друге турске жене потрошиле; а сад ћу вам рећи још и то, да је тај наш Србин г. Марко Зец, син покојног попа Митра Зеца, из Грбља. Он је служио у српској војсци као официр, и одликовао се особито у рату с Бугарском. Због неких диференција оставио је српску службу, и мисли, да ступи у руску војску, или да се поврати у своју домовину својој мајци и доведе јој нову Српкињу Наталију. Нек је срећно и у добар час!"

Трговина.

= **Нови Сад** 5. (17.) септембра. На житарским пијацама за минулих дана није се велике промене учинило. На наше горње пијаце није било великог довоза, а промет је тамо са светаца јеврејских био позастао у неколико но млинови су ипак били вредни са израдом брашна те су пшеницу са пуном вољом пазарили. Није цена остала на опадању него се у последње доба чврсто одржала па и унапредила са неколико новчића. Но у исто доба на нашој пијаци је цена пшенице само на цени више опадајућој се одржала. Плаћана је пшеница прве каквоће 7 ф. лакша роба 6 ф. 80—90 н. Наполица 5 ф. 70 н. Зоб 4 ф. 60 н. Јечам 4 ф. 50—60 н. Кукуруз 6 ф. 20 н. Све од 100 кгр.

На осталим нашим пијацама нема никакве важније промене.

Виноградска је берба данас у оближњој нам Фрушкој Гори одпочела. Набира се по количини умерено али по каквоћи изванредно добро вино.

*

У **Будимпешти** 4. (16.) септембра. Производи. Вуна. За минулих четрнајест дана је продано 3000 м. ц. разне врсте вуне. Плаћана бачка за боље штофове 67—68 ф. прве стриже под фелером 59—61 ф. пешкуља 44—48 ф. Бачка лоша 45 ф. фина за штофове 80—84 ф. Коже 20.000 ком. овчији кожа прошло, а плаћане су немачка 1 ф. 80—2 ф 30 н. бачке и банатске 1 ф. 70—2 ф 10 н. од пара. српске 70—75 ф. од 100 ком. Телеће сирове 135 до 145 ф. од 100 кгр.

Маст 65 ф. са буретом, сланина 56—50 57 ф. 50 н. Спирит 54—54 ф. 50 н. са порезом.

*

На будимпештанској пијаци радња са раном је сасвим била обустављена јучерашњим даном, даном израјиљског дугог дана. И берза житна и берза од вредносних папира па све је застало тамо на пазару. Немамо да донесемо са те великоварошке пијаце извештај о радњи са раном са производима а, за то што је био чивутски светац.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 5. септембра.

4% угарска златна рента — — —	100·20
5% „ папирна „ — — —	90·30
Дукати — — — — — — —	5·75
Наполеондори (20 франака) — — —	9·64
Немачке држ. марке — — — —	59·60

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ."

(Стигли 5. септембра у вече.)

Арад. Коначна расправа против генерала Трајана Доде одржана. Дворана дупком пуна. Оптужени због болести није дошао. Његов бранилац Карло Етвеш моли, да се ипак одржи расправа. Заступник надодветника Черна протестује и тражи да оптужени мора учествовати на расправи. Судбени сто решава, да се расправа одржи. Пошто је прочитана оптужба; говорио државни тужилац и бранилац — порота једногласно изриче, да је оптужени крив. Суд осуђује оптуженога због држави опасне агитације на две године државна затвора и 1000 фор. глобе, односно на још три месеца затвора. Државни тужилац улаже призив против одмерене казне.

Рушчук. Чим је министар Начевић стигао овамо, пуцао је на њега Киселов шест пути из револвера. Три кугле нису погодиле, две га окрзнуше а једна му је задала тешку рану у грудима. (Види о Начевићу „Писмо из Румуније" у данашњем броју „Заставе.")

Јавна захвала.

Православна црквена општина земунска са поносом угледа ради, предаје јавности: Да је дарежљива десница удове госпође **Јулиане Јовановићке** из Земуна даровала свето-Богородичној цркви једно красно, од кадифе златом богато извежено небо; даље два велика сребрна престолна чирака; два голема чирака од меди пред иконостас; за тим је иста племенита душа дивно обновити дала старо небо свето-Богородичне цркве за свету Тројичну горњо-варошку цркву.

С тога ова општина благодарећи врлој приложници и добротворци својој за те скупоцене и богато украшене поклоне искрено јој довикује: Живела на многаја љета!

Нека би свемогући дао, да се множе такове родољупке и добротворке нашој светој цркви!!

Из XII. седнице црквеног одбора у Земуну, 1. (13.) септембра 1888. г.

Перовођа: **Стеван Зарић.** Председник: **Петар Петровић.**

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА
ВАЖИ ОД 1. ЈУНА 1887. П. Н.

Полази из Новог Сада у Београд:
Брзи влак у 8 сати и 18 м. у вече.
Особни влак у 5 сати 55 м. по подне.
Мешовити влак у 9 сати 6 м. пре подне.

Полази из Новог Сада у Будимпешту:
Брзи влак у 7 сати 44 м. из јутра.
Особни влак у 8 сати 12 м. у вече.
Мешовити влак у 9 сати 54 м. пре подне.
Муњевити влак из Новог Сада у Ниш сваког петка у 10 с. 51 м. пре подне; из Новог Сада у Будимпешту сваке суботе у 4 с. 23 м. из јутра.

РЕД ПЛОВИДБЕ
путничких пароброда од 10. марта 1888. до даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН, ТИТЕЛ: сваки дан у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ПОТИСКЕ ШТАЦИЈЕ: сваки дан осим петка, у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: сваки дан у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у 5½ сати по подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ: сваки дан у 10½ сати по подне.

У Новом Саду 10. марта 1888.

АГЕНЦИЈА.

Ред пловидбе
помесног пароброда „Нимфе", за време бербе почевши 2. (16.) септембра о. г.

ИЗ КАМЕНИЦЕ У НОВИ САД:
Пре подне: 5, 6, 8, и ¾10 сахата.
После подне: 1, ½3, 4, и ½7 сах.

ИЗ НОВОГ САДА У КАМЕНИЦУ:
Пре подне: ½6, 7, 9, и 11 сахата.
После подне: 2, 3, 5, и 7 сахата.

Повратне карте имају вредност само за тај дан, за који су извађене.

Каменица, 31. августа 1888.

Подузетништво.

ОГЛАСИ.

Уз дозволу високе краљ. земаљске владе
од 28. овог месеца

отварам у Броду н. С. дана 30. септембра т. г. школски течај из трговачких и других виших контоарских наука за индустрију, банку и обрт. На захтев родитељски могу моји ученици, по стеченој зрелости, полагати испит на бечкој трговачкој академији.

Питомце са стране примам на подпуну обскрбу уз умерену плату, а јамчим да ће исти бити добро држани што се тиче кућевног и моралног изображења. Сваком стоје на увид референце велико-бечкеречке и осечке општине, у којим сам местима кроз 20 година држао концесионоване трговн. заводе.

У Броду 1. септембра 1888. године.

С поштовањем
Ј. МОГАН,
2—2 диплом. професор трговачких наука.

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
Стаића и Поповића
у Нов. Бечеју (Török Becse)
потребује старијег спомоћника који одма ступити може. 1—3

ТРГОВИНА
М. П. МИХАЈЛОВИЋА
у Јарковцу
потребује два спомоћника у мешовитој радњи, који мануфактурну радњу разуму имају првенство Ступити могу одма. 2—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.